

KONKURS GEOGRAFICZNY DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP REJONOWY
9 stycznia 2023 r. godz. 9.00

Uczennico/Uczniu:

1. Arkusz składa się z 25 zadań, na których rozwiązanie masz **90** minut.
2. Pisz długopisem/piórem - dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

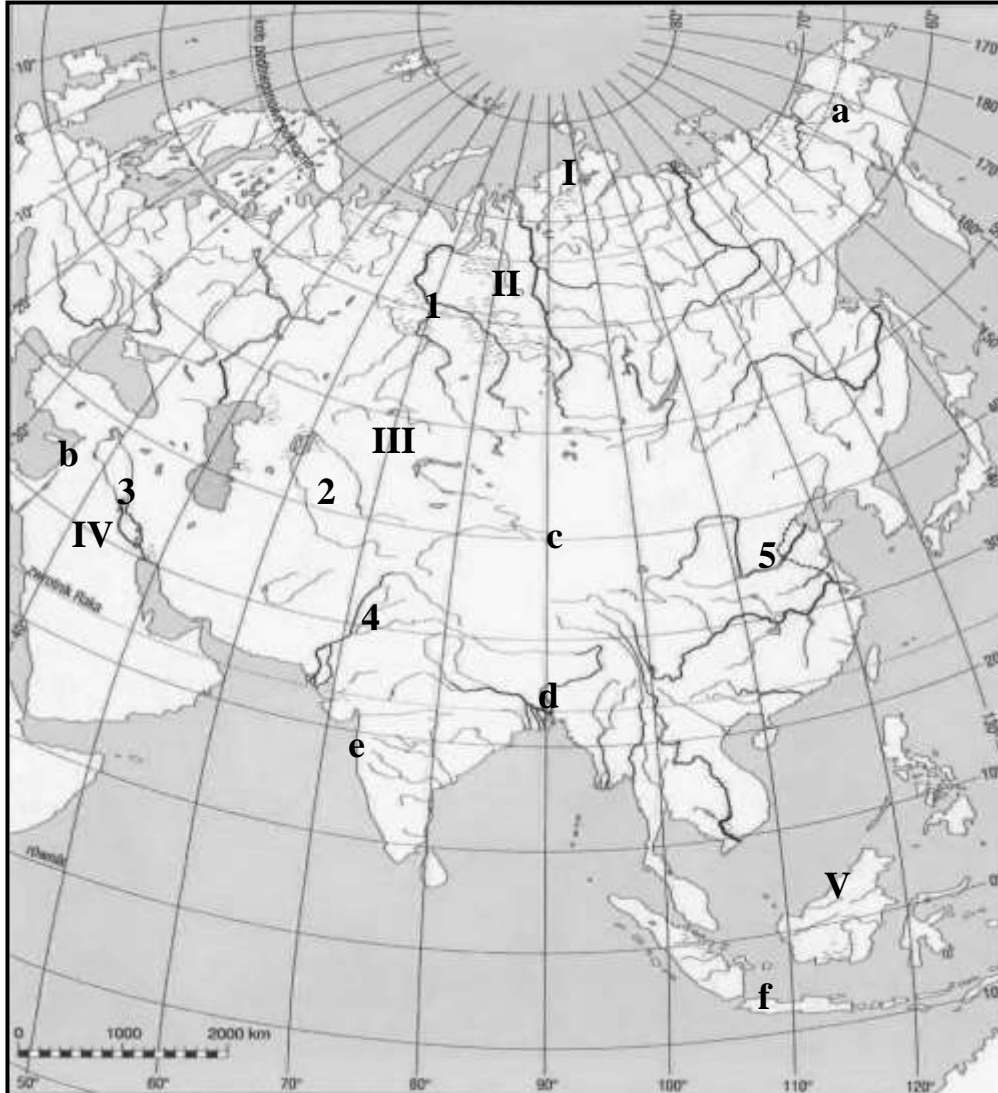
Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej/-ego RKK		

Mapa do zadań nr 1, 2 i 3.

...../1

Zadanie 1. (0 – 1)

Na mapie konturowej Azji oznaczono numerami I – V miejsca w wybranych strefach krajobrazowych.

Na podstawie: Białek W., Wnuk G., 2018, *Teraz geografia*. SOP Oświatowiec, Toruń

Uzupełnij tabelę. Wpisz obok każdego opisu strefy krajobrazowej numer, którym tę strefę oznaczono na mapie.

Opis strefy krajobrazowej	Numer na mapie
Krajobraz leśny o dużej różnorodności gatunkowej w każdej z warstw od drzew wysokich po krzewy i runo.	
Krajobraz, gdzie dominują trawy i inne niskie rośliny.	

...../1

Zadanie 2. (0 – 1)

Na mapie konturowej Azji (strona nr 2) literami od a do f oznaczono miejsca różniące się wysokością rocznych sum opadów atmosferycznych.

Podkreśl odpowiedź, w której zapisano oznaczenia literowe miejsca z najniższą i miejsca najwyższą roczną sumą opadów atmosferycznych.

- A. b, f;   B. c, f;   C. a, e;   D. c, d.

...../3

Zadanie 3. (0 – 3)

Na mapie konturowej Azji (strona nr 2) numerami od 1 do 5 oznaczono wybrane niziny.

W tabeli zapisano informacje, dotyczące położenia trzech z nich względem obszarów bezodpływowych.

Uzupełnij tabelę. W tym celu zapisz:

- numery oznaczające właściwe niziny na mapie;
- nazwy geograficzne nizin.

Uwaga – nie wszystkie numery nizin podlegają wyborowi.

Informacje	Numery	Nazwy geograficzne nizin
Nizina położona na obszarze bezodpływowym.		
Na północ i południe od tej niziny rozciągają się obszary bezodpływowe.		
Od zachodu nizina ta otoczona jest obszarami bezodpływowymi.		

...../1

Zadanie 4. (0 – 1)

Podkreśl poprawne dokończenie zdania.

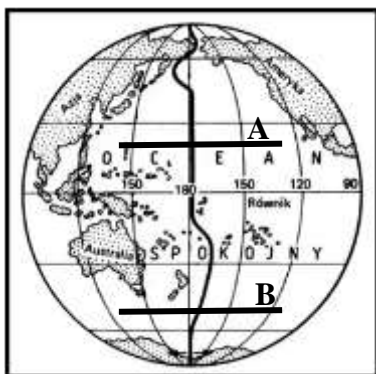
Himalaje powstały w wyniku

- A. zderzenia się płyty oceanicznej z płytą kontynentalną.
- B. kolizji dwóch płyt kontynentalnych.
- C. rozsuwania się dwóch płyt kontynentalnych.
- D. kolizji dwóch płyt oceanicznych.

...../1

Zadanie 5. (0 – 1)

Na mapie przedstawiono przebieg międzynarodowej linii zmiany daty.

Uzupełnij mapę, rysując groty strzałek tak, aby przedstawiały następujące sytuacje:

- A. przekraczając linię zmiany daty, tracisz jedną dobę
- B. przekraczając linię zmiany daty, zyskujesz jedną dobę

Zadanie 6. (0 – 1)

...../1

Oceń prawdziwość informacji dotyczących gospodarki Japonii.

Jeżeli informacja jest prawdziwa – wpisz literę P, a jeżeli fałszywa – literę F.

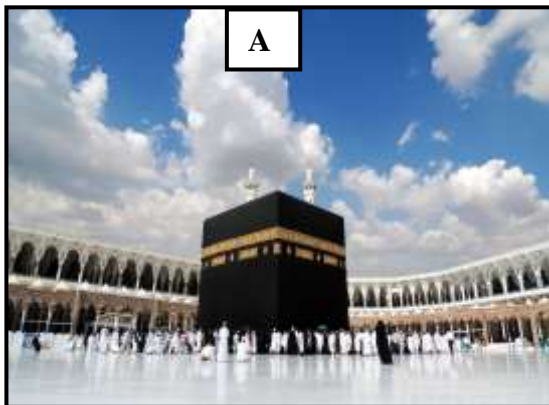
Odpowiedź zapisz w prawej kolumnie tabeli.

Japonia ze względu na ukształtowanie powierzchni ma słabo rozwiniętą sieć dróg, a dobrze rozwiniętą komunikację lotniczą.	
W Japonii, podobnie jak w Indiach i Stanach Zjednoczonych, znajdują się technopole.	
Japonia jest jednym z największych producentów i eksporterów samochodów oraz motocykli.	

Zadanie 7. (0 – 1)

...../1

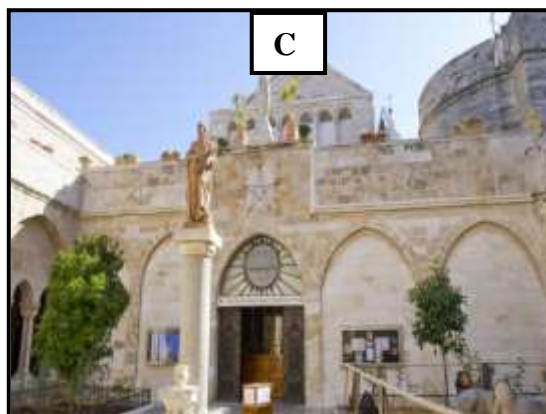
Na fotografiach przedstawiono miejsca kultu wyznawców różnych religii na Bliskim Wschodzie.

istockphoto.pl

tomaszkudasik.pl

national_geografic.pl

Podkreśl poprawne odpowiedzi dotyczące miejsca kultu wyznawców judaizmu.

Nazwy miejsc kultu wybierz spośród podanych: **I.** Bazylika w Betlejem; **II.** Ściana Płaczu w Jerozolimie; **III.** Sanktuarium w Mekce.

Miejsce kultu wyznawców judaizmu przedstawiono na fotografii oznaczonej literą **A / B / C**.
Znajduje się na niej **I / II / III**.

Zadanie 8. (0 – 3)

...../3

Zapisz przykłady trzech problemów demograficznych Chin spowodowanych prowadzonym przez kilka dekad programem kontroli urodzeń pod hasłem „Rodzina z jednym dzieckiem – szczęście twoje i szczęście Chin”.

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

Zadanie 9. (0 – 1)

...../1

Młody geograf obserwował Słońce w momencie górowania po północnej stronie nieba na wysokości 25° w dniu, w którym świeciło ono w zenicie nad Zwrotnikiem Raka. Oblicz szerokość geograficzną, na której młody geograf obserwował Słońce.

Miejsce na obliczenia:

Odpowiedź:

...../2

Zadanie 10. (0 – 2)

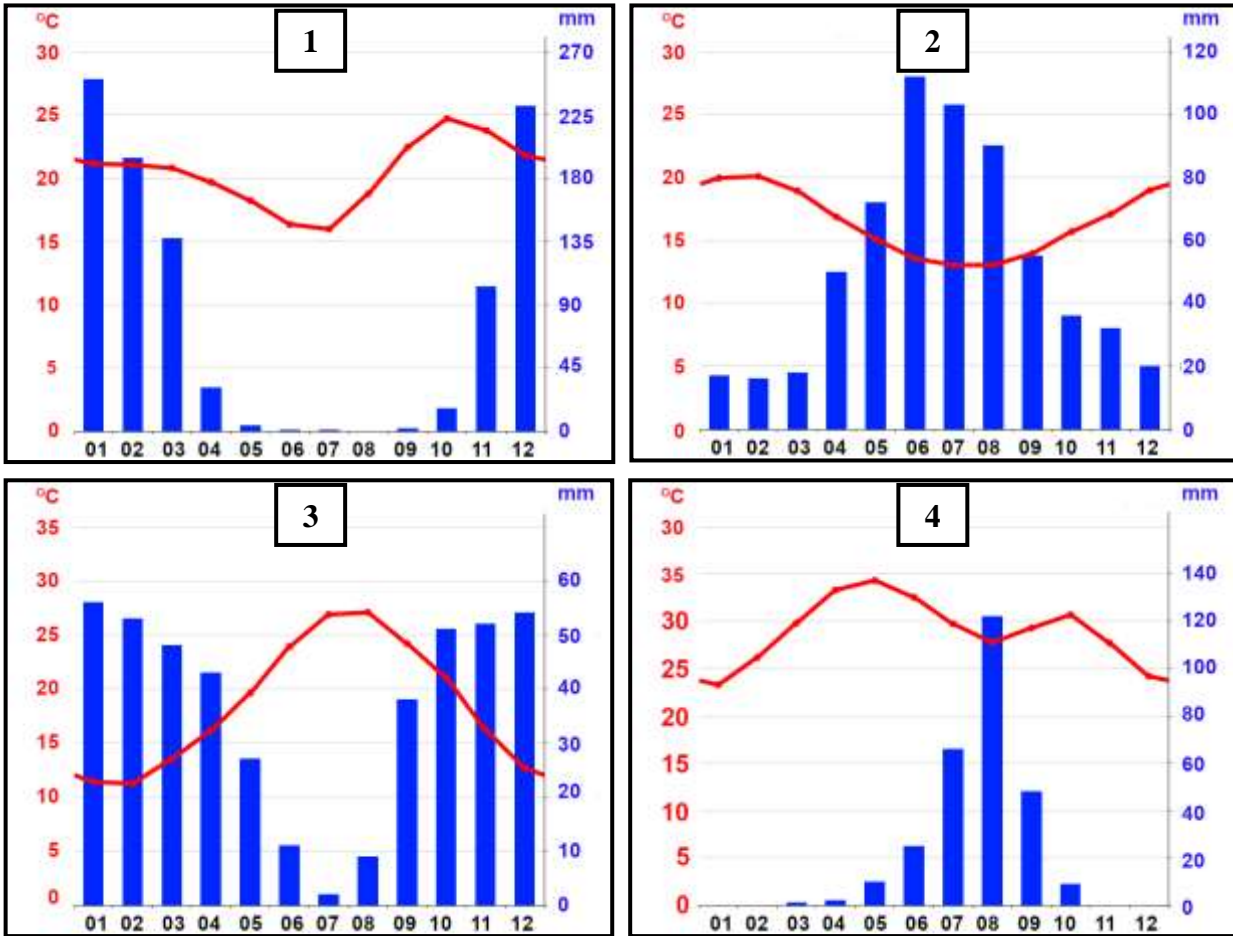
Oblicz długość geograficzną miejscowości, w której Słońce górowało wtedy, gdy we Lwowie ($49^\circ 50' N$; $24^\circ 00' E$) była godzina 18.32 czasu słonecznego.

Miejsce na obliczenia:

Odpowiedź:

Zadanie 11. (0 – 1)

Na klimatogramach oznaczonych numerami od 1 do 4 przedstawiono warunki meteorologiczne stacji położonych w wybranych strefach klimatycznych w Afryce.

climate-data.org

Dokończ zdanie. Podkreśl odpowiedź 1, 2, 3 lub 4 i jej uzasadnienie A, B, C lub D.

Warunki meteorologiczne charakterystyczne dla sawanny położonej na półkuli północnej, przedstawiono na klimatogramie:

1,	ponieważ	A. maksimum opadów przypada na najchłodniejsze miesiące roku, wtedy gdy średnia miesięczna temperatura powietrza wynosi powyżej 10°C, a Słońce świeci w zenicie nad zwrotnikiem Koziorożca.
2,		B. najniższe opady występują w najchłodniejszych miesiącach roku, gdy średnia miesięczna temperatura powietrza wynosi powyżej 15°C, a Słońce świeci w zenicie nad zwrotnikiem Raka.
3,		C. opady występują gdy Słońce w zenicie świeci na północ od równika – średnia miesięczna temperatura powietrza wynosi powyżej 20°C przez cały rok.
4,		D. najniższe opady występują w miesiącach ciepłych, gdy średnia miesięczna temperatura powietrza wynosi powyżej 15°C, a Słońce świeci w zenicie nad zwrotnikiem Raka.

Zadanie 12. (0 – 3)

Zamieszczony materiał źródłowy dotyczy trudnej sytuacji w Etiopii, spowodowanej suszą i stanem gospodarki w tym państwie.

Mieszkańcom Etiopii coraz bardziej zagraża głód. Katastrofalna susza w południowej i północno-wschodniej części kraju zabija bydło, w wyniku czego milionom ludzi brakuje żywności. Problemy pogłębia trwająca od ponad roku wojna domowa i zapaść gospodarcza. „Jeśli w kwietniu nadejdzie deszcz, sytuacja się poprawi” – uważa Gianfranco Rotigliano, przedstawiciel UNICEF-u w Afryce. Zaznacza jednak, że jeśli susza się pogłębi, sytuacja może stać się jeszcze poważniejsza niż w latach 90., gdy głodowały i umierały miliony ludzi. UNICEF szacuje, że aby pomóc najbardziej potrzebującym, należy przeznaczyć ponad 24 mln funtów na odbudowę studni i żywność dla dzieci. „Bez szybkiej pomocy blisko 4,5 mln ludzi wkrótce zabraknie wody pitnej” – ostrzega Rotigliano.

Na podstawie: www.vaticannews.va (06 lutego 2022)

Zapisz przykłady trzech skutków (innych niż te, o których napisano w materiale źródłowym) spowodowanych suszą, głodem i niedożywieniem oraz stanem gospodarki w Etiopii.

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

Zadanie 13. (0 – 2)

Podkreśl poprawną odpowiedź dotyczącą walorów przyrodniczych i kulturowych Kenii.

- A. Najwyższym wzniesieniem Kenii z wieloma trasami wspinaczkowymi jest **masyw Kenia/ Kilimandżaro**.
- B. Wśród obszarów chronionych w Kenii dużym zainteresowaniem turystów cieszy się **Rezerwat Narodowy Masai Mara / Park Narodowy Serengeti**.
- C. Ważną grupą etniczną, ze względu na zwyczaje i tradycje, są trudniący się chowem bydła **Tuaregowie / Masajowie**.

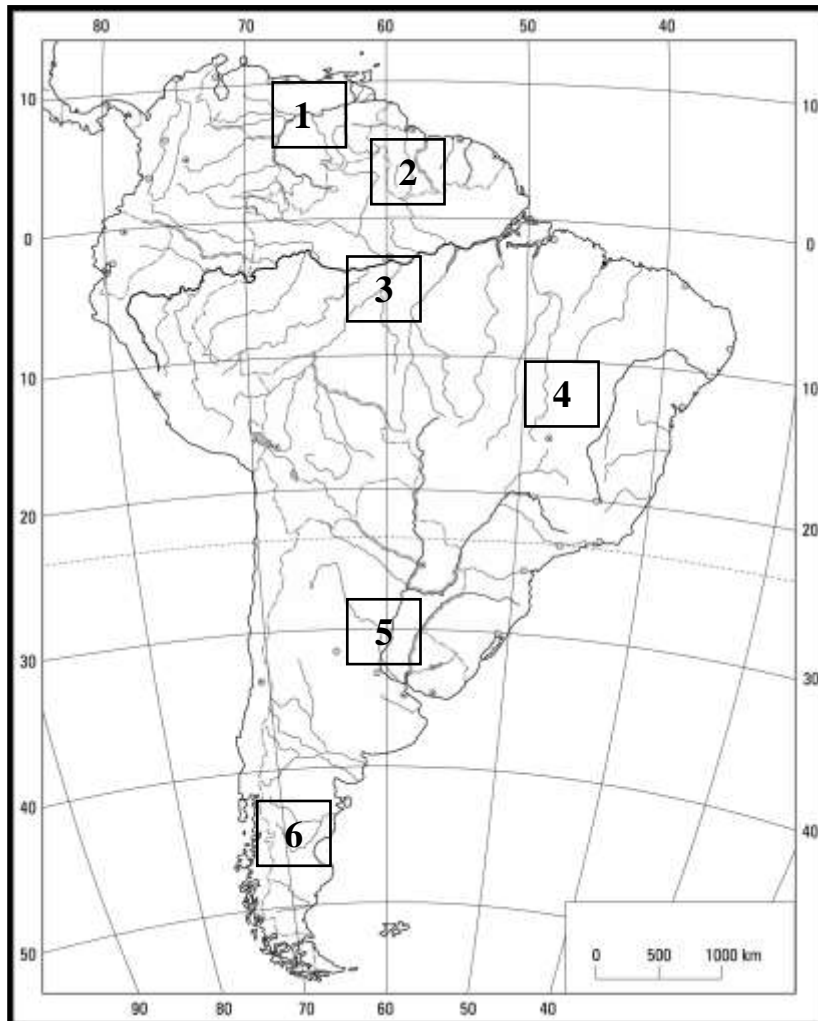
Zadanie 14. (0 – 1)

Podkreśl wiersz, w którym zapisano nazwy gatunków zwierząt żyjących na sawannie w Kenii i należących do Wielkiej Afrykańskiej Piątki.

- A. Antylopa, bawół, lampart, nosorożec, żyrafa;
- B. Bawół, lampart, lew, nosorożec, słoń sawannowy;
- C. Gepard, lew, słoń sawannowy, szakal, zebra;
- D. Hipopotam, gepard, lew, lampart, żyrafa.

Zadanie 15. (0 – 1)

Na mapie konturowej Ameryki Południowej numerami od 1 do 6 zaznaczono wybrane regiony geograficzne.

www.anna.manczyk.net

Zaznacz odpowiedź zawierającą numery, którymi oznaczono na mapie tylko wyżyny.

- A. 1, 2, 4,   B. 3, 5, 6,   C. 1, 3, 5,   D. 2, 4, 6.

Zadanie 16. (0 – 2)

Podkreśl właściwe informacje dotyczące Andów.

Potrzebne informacje wybierz spośród podanych:

- A. fałdowania alpejskiego; B. fałdowania hercyńskiego;
C. ryftu; D. subdukcji;
E. Ojos del Salado; F. Orizaba.

W zachodniej części Ameryki Południowej znajdują się Andy, góry wypiętrzone podczas A / B. Występują w nich trzęsienia ziemi i zjawiska wulkaniczne, ponieważ położone są w strefie C / D. W Andach znajduje się najwyższy na świecie wulkan E / F.

Zadanie 17. (0 – 2)

...../2

Oceń prawdziwość informacji dotyczących megalopolis i slumsów w Ameryce Północnej i Południowej.

Jeżeli informacja jest prawdziwa – wpisz literę P, a jeżeli fałszywa – literę F.

Odpowiedź zapisz w prawej kolumnie tabeli.

Megalopolis występują tylko w Ameryce Północnej, a slumsy zarówno w Ameryce Północnej, jak i Południowej.	
W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej megalopolis powstały między innymi na wybrzeżach Oceanów: Atlantyckiego i Spokojnego.	
W Ameryce Południowej slumsy znajdują się w miastach położonych zarówno na zachodnim, jak i wschodnim wybrzeżu tego kontynentu.	

Zadanie 18. (0 – 1)

...../1

Uzasadnij stwierdzenie, że marnowanie żywności w państwach rozwiniętych jest zjawiskiem niekorzystnym. Podaj co najmniej dwa argumenty.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 19. (0 – 2)

...../2

Uporządkuj informacje tak, aby powstał ciąg przyczynowo – skutkowy dotyczący zmian w atmosferze spowodowanych wylesianiem Amazonii.

Informacje wybierz z podanych:

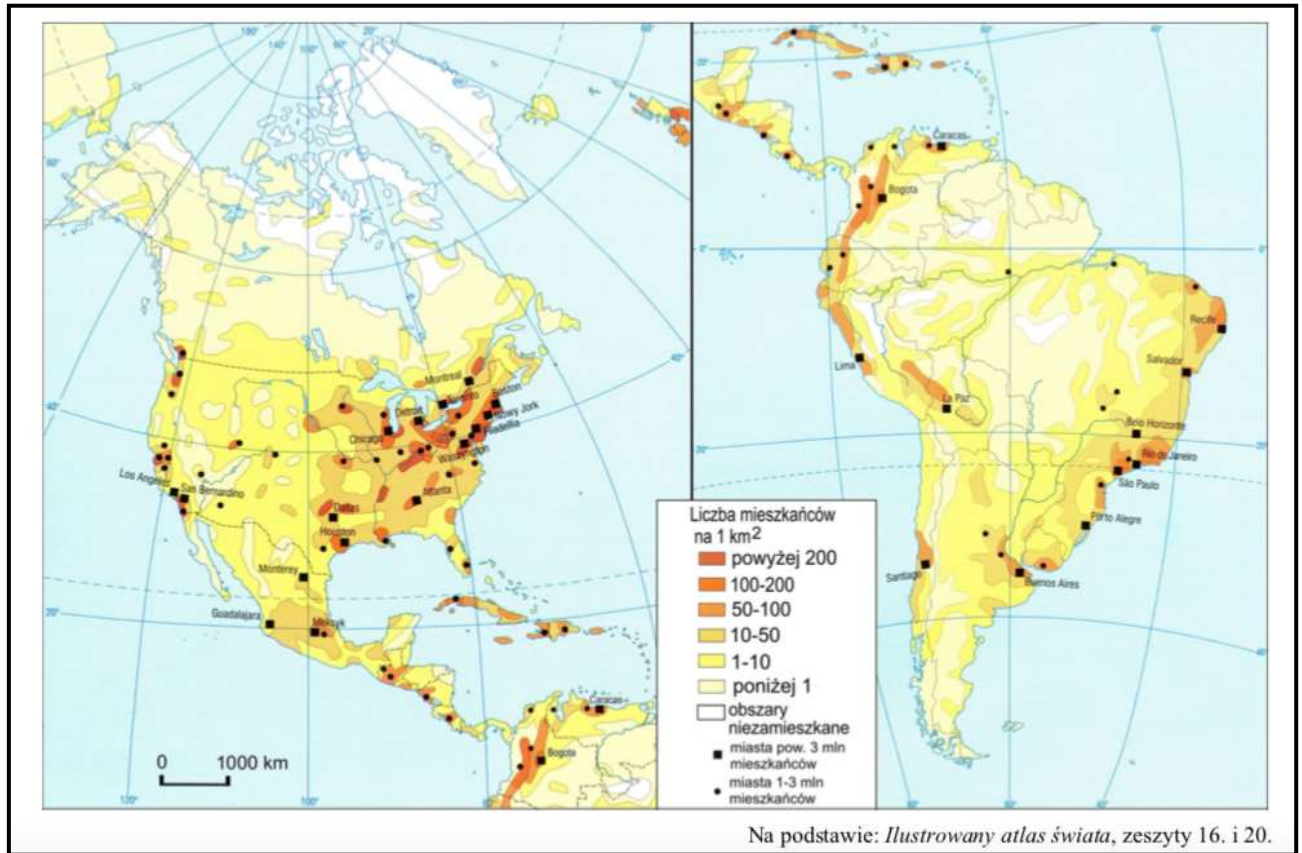
- A. Podwyższenie temperatury wód powierzchniowych oceanów;
- B. Zmniejszanie ilości tlenu w atmosferze, a zwiększanie dwutlenku węgla;
- C. Częstsze występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych;
- D. Deforestacja;
- E. Wzrost średniej rocznej temperatury powietrza na Ziemi.

Zadanie 20. (0 – 3)

...../3

Na mapie przedstawiono gęstość zaludnienia w Ameryce Północnej i Południowej.

matura100procent.pl

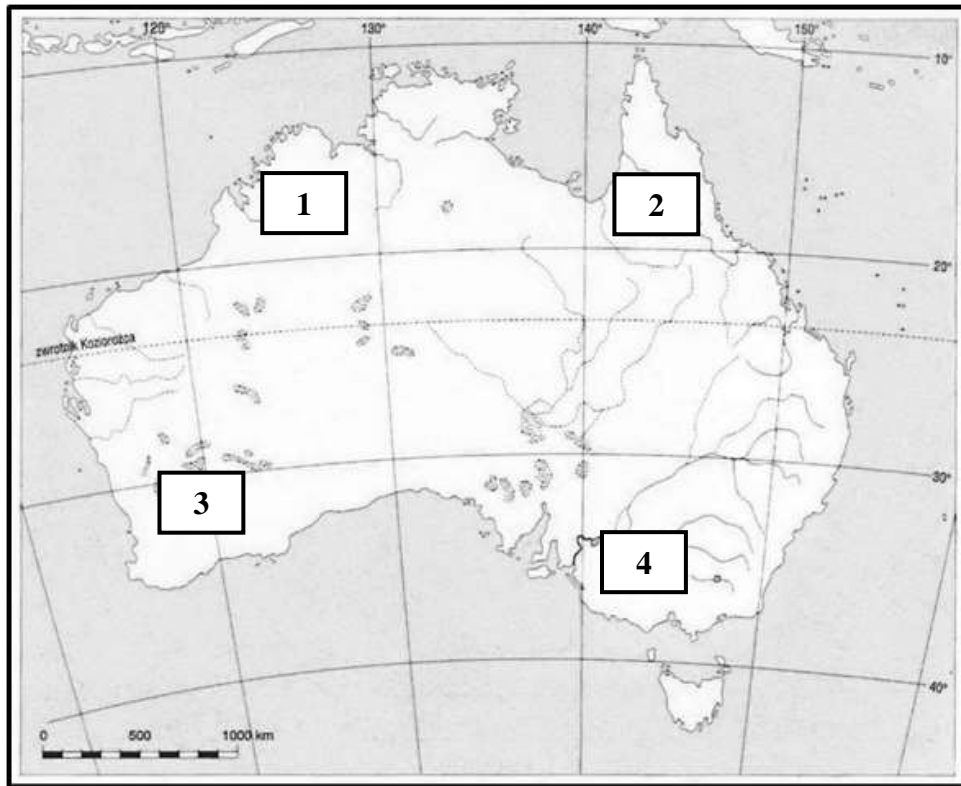
Zapisać trzy prawidłowości dotyczące gęstości zaludnienia w Ameryce Północnej i Południowej.

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

Zadanie 21. (0 – 1)

...../1

Na mapie konturowej Australii numerami od 1 do 4 oznaczono obszary o różnych warunkach rozwoju gospodarki ze względu na cechy środowiska przyrodniczego.

Na podstawie: Białek W., Wnuk G., 2018, *Teraz geografia*. SOP Oświatowiec, Toruń

Poniższy tekst opisuje jeden z obszarów oznaczonych na mapie.

Jest to obszar o korzystnych warunkach klimatycznych i glebowych, dlatego wyróżnia go duża gęstość zaludnienia, gęsta sieć dróg i linii kolejowych. Na żyznych glebach rozwija się rolnictwo, między innymi uprawa pszenicy, kukurydzy i winnej latorośli, a na rozległych pastwiskach wypasa się bydło i owce.

Na podstawie: Białek W., Wnuk G., 2018, *Teraz geografia*. SOP Oświatowiec, Toruń

Dokończ zdanie. Wybierz i podkreśl odpowiedź A, B, C lub D i wskaż położenie na mapie oznaczone numerem 1, 2, 3 lub 4.

Opis dotyczy Australii:

A.	Północnej,	który na mapie oznaczono numerem	1.
B.	Środkowej,		2.
C.	Południowo-Zachodniej,		3.
D.	Południowo-Wschodniej,		4.

...../1

Zadanie 22. (0 – 1)

Oceń prawdziwość informacji dotyczących Oceanii. Jeżeli informacja jest prawdziwa – wpisz literę P, a jeżeli fałszywa – literę F.

Odpowiedź zapisz w prawej kolumnie tabeli.

Część wysp Oceanii jest atolami. Wyspy mają kształt pierścieni otoczonych wodami oceanu.	
Gejzery i gorące źródła znajdują się na wyspach Oceanii położonych tylko w strefie pacyficznego pierścienia ognia.	
Wyspy Oceanii o niewielkich wysokościach bezwzględnych mogą zostać zalane w wyniku zmian klimatu.	

...../2

Zadanie 23. (0 – 2)

Oceania, północna i wschodnia Australia, to obszary, na których występują cyklony tropikalne. Podobnie jak to ma miejsce we wschodniej i południowo-wschodniej Azji oraz na Morzu Karaibskim oraz w południowo-wschodniej części Stanów Zjednoczonych. Podkreśl poprawne odpowiedzi dotyczące cyklonów tropikalnych.

Potrzebne informacje wybierz spośród podanych:

- A.** zróżnicowanych; **B.** jednorodnych;
- C.** zgodnym z ruchem wskazówek zegara; **D.** przeciwnym do ruchu wskazówek zegara;
- E.** wysokie; **F.** niskie;
- G.** niebo jest bezchmurne i brak opadów; **H.** występuje duże zachmurzenie i ulewne deszcze.

Cyklony tropikalne powstają w masach powietrza **A / B** pod względem temperatury i wilgotności. Na półkuli południowej krążą w kierunku **C / D**. W oku cyklonu panuje **E / F** ciśnienie atmosferyczne, powietrze jest cieplejsze niż poza okiem oraz **G / H**.

...../2

Zadanie 24. (0 – 2)

Podkreśl poprawne informacje dotyczące Antarktyki.

- A.** Za granicę Antarktyki uznaje się **koło podbiegunowe południowe / równoleżnik 60° S**.
- B.** Wzniesienie Masyw Vinsona znajduje się w Antarktydzie **Zachodniej / Wschodniej**.
- C.** Czynny wulkan Erebus jest położony na wybrzeżu Morza **Weddella / Rossa**.
- D.** Antarktandy położone w zachodniej części kontynentu to góry **stare / młode**.

...../1

Zadanie 25. (0 – 1)

Badania polarne na Antarktydzie prowadzone w latach 1980 – 2015 dotyczyły między innymi zmian stężenia ozonu w stratosferze.

Zapisz nazwę gazów odpowiedzialnych za zmiany stężenia ozonu w stratosferze oraz nazwę promieniowania, które w sytuacji objętej badaniem w większej ilości przedostaje się do powierzchni Ziemi.

Nazwa gazów: .....

Nazwa promieniowania: .....

BRUDNOPIS